

13729 - شەئبان ئېيىدا بىر ئاي تولۇق روزا تۇتۇش ياخشى كۆرۈلەمدۇ؟

سۇئال

شەئبان ئېيىدا تولۇق بىر ئاي روزا تۇتۇش سۈننەتمۇ؟، بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر.

شەئبان ئېيىدا كۆپ روزا تۇتۇش پەزىلەتلىك ئەمەللەرنىڭ تۈرىدىن بولۇپ، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ شەئبان ئېيىنىڭ كۆپ قىسمىدا روزا تۇتقانلىقى توغرىسىدا ھەدىسلەر بايان قىلىنغان.

ئۇممە سەلەمە رەزىيەللاھۇ ئەنھا بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: مەن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ ئىككى ئاي ئارقىمۇ-ئارقا روزا تۇتقانلىقىنى بىلمەيمەن، ئەمما شەئبان ئېيىنى رامزان ئېيىغا ئۇلايتتى يەنى رامزان روزىسىغا ئۇلايتتى. [ئىمام ئەھمەد(26022)، ئەبۇ داۋۇد(2336)، ئىبنى ماجە(1648) رىۋايەتلىرى].

ئەبۇ داۋۇدنىڭ رىۋايىتىدە: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام يىلدا رامزاندىن باشقا ئايدا، بىر ئاي تولۇق روزا تۇتمايتتى، پەقەت شەئبان ئېيىدا روزا تۇتسا، رامزانغىچە داۋاملاشتۇراتتى دېيىلگەن. [شەيخ ئەلبانى ئەبۇ داۋۇدنىڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى 2048- نومۇرلۇق ھەدىستە كەلتۈرگەن].

بۇ ھەدىسنىڭ زاھىر مەناسىدىن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ شەئبان ئېيىدا تولۇق بىر ئاي روزا تۇتقانلىقى ئىپادىلىنىدۇ. لېكىن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ شەئبان ئېيىنىڭ كۆپ قىسمىنى روزا تۇتۇش بىلەن ئۆتكۈزگەنلىكى توغرىسىدىمۇ ھەدىسلەر بايان قىلىنغان.

ئەبۇ سەلەمە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: مەن ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ تۇتقان روزىسى توغرىسىدا سۇئال سورىۋىدىم، ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا مۇنداق دېدى: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام روزا تۇتاتتى، ھەتتا بىز پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام بۇ ئاي تولۇق روزا تۇتىدىكەن دەپ قالاتتۇق، بەزىدە پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام ئىپتار قىلاتتى يەنى روزا تۇتمايتتى، ھەتتا بىز پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام بۇ ئايدا روزا تۇتمايدىكەن دەپ قالاتتۇق، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ شەئبان ئېيىدىن باشقا ئايلاردا كۆپرەك روزا تۇتقانلىقىنى بىلمەيمەن. شەئبان ئېيىدا تولۇق روزا تۇتاتتى. شەئبان ئېيىدا كۆپ روزا تۇتاتتى. [مۇسلىم رىۋايىتى 1156- ھەدىس].

ئەھلى ئىلىملار يۇقىرىدا بايان قىلىنغان ئىككى ھەدىسنىڭ ئارىسىنى قانداق باغلاپ چۈشۈنۈشتە ئىختىلاپ قىلىشىپ قالدى: بەزى ئالىملار، ھەدىسنىڭ ئوخشىماسلىقى ۋاقتىنىڭ ئوخشىماسلىقىدىن دەپ قارايدۇ. يەنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بەزى يىلى شەبان ئېيىدا تولۇق روزا تۇتقان بولسا، بەزى يىلى شەئبان ئېيىدا ئاز روزا تۇتقان. شەيخ ئىبنى باز رەھىمەھۇللاھ بۇ قاراشنى تاللىغان. [شەيخ بىن باز پەتىۋالار توپلىمى 15- توم 416-بەت قارالسۇن].

يەنە بەزى ئالىملار، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام رامزان ئېيىدىن باشقا ئايلاردا تولۇق بىر ئاي روزا تۇتمىغان دەپ، ئۇممە سەلەمە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن بايان قىلىنغان ھەدىستىكى، شەئبان ئېيىدا تولۇق روزا تۇتقان دېگەن سۆزنى ئەرەب تىلى قائىدىسى بويىچە ئاينىڭ كۆپ قىسمىدا روزا تۇتسا، ئاينىڭ ھەممىسىدە روزا تۇتتى دەپ ئىپادىلىنىدۇ دېگەن قائىدىگە ئۇيغۇنلاشتۇرۇپ چۈشەنسە بەرگەن.

ھاپىز ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن بايان قىلىنغان ھەدىس، ئۇممە سەلەمە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن بايان قىلىنغان ھەدىستىكى: **مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئىككى ئاي ئارقىمۇ-ئارقا روزا تۇتقانلىقىنى بىلمەيمەن، ئەمما شەئبان ئېيىنى رامزان ئېيىغا ئۇلايتتى يەنى رامزان روزىسىغا ئۇلايتتى** دېگەن سۆزنى تىخىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇپ بېرىدۇ. يەنى شەئبان ئېيىنىڭ كۆپ قىسمىدا روزا تۇتاتتى دېگەن مەنانى بايان قىلىپ بېرىدۇ.

ئىمام ترمىزى ئىبنى مۇبارەكتىن: ئەرەب تىلىدا ئاينىڭ كۆپ قىسمىدا روزا تۇتسا، ئاينىڭ ھەممىسىدە روزا تۇتتى دەپ ئىپادىلەشنىڭ توغرا ئىكەنلىكىنى نەقل قىلىدۇ.

ئىمام تىيىبى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام كىشىلەرنىڭ شەئبان ئېيىدا روزا تۇتۇشىنىمۇ رامزانغا ئوخشاش پەرز ئىكەن دەپ چۈشۈنۈپ قالماسلىقى ئۈچۈن بەزى يىلى شەبان ئېيىدا تولۇق روزا تۇتاتتى، بەزى يىلى بولسا شەبان ئېيىنىڭ كۆپ قىسمىدا روزا تۇتاتتى.

ھاپىز ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: دەسلەپكى قاراش توغرىدۇر. يەنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام شەئبان ئېيىدا تولۇق روزا تۇتمايتتى دېگەن قاراشنى، ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن: **مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بىر كېچىدە قۇرئاننى تولۇق تامام قىلغىنىنى، كېچىنىڭ ھەممىسىدە يەنى تاڭ يورۇغچە تولۇق ناماز ئوقۇغىنىنى ۋە رامزاندىن باشقا ئايدا تولۇق بىر ئاي روزا تۇتقىنىنى بىلمەيمەن** سۆزى بىلەن ئىسپاتلايدۇ. [مۇسلىم رىۋايىتى 746- نومۇرلۇق ھەدىس].

ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن بايان قىلىنغان: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام رامزاندىن باشقا ئايدا بىر ئاي تولۇق روزا تۇتمىغان دېگەن ھەدىسمۇ يۇقىرىقى قاراشنى كۈچلاندۈرىدۇ. [بۇخارىي رىۋايىتى 1971- ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 1157- ھەدىس].

ئىمام سىندىي رەھىمەھۇللاھ ئۇممە سەلەمە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن بايان قىلىنغان ھەدىسنى چۈشەندۈرۈپ: **"شەبان ئېيىنىڭ**

روزىسىنى رامزانغا ئۇلايتتى دېگەندىن مەقسەت: بۇ ئىككى ئايدا تولۇق روزا تۇتاتتى دېگەنلىك بولۇپ، ھەدىسىنىڭ سىرتقى كۆرۈنىشى شەئبان ئېيىدا تولۇق روزا تۇتتى دېگەننى ئىپادىلەيدۇ. لېكىن بۇنىڭ ئەكسىنى ئىپادىلەيدىغان ھەدىسلەر بايان قىلىندى. شۇنىڭ ئۈچۈن ھەدىسلەرنىڭ ئارىسىنى بىرلەشتۈرۈپ چۈشۈنۈشتە، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام شەئبان ئېيىنىڭ كۆپ قىسمىدا روزا تۇتاتتى، بۇ خۇددى شەئباننىڭ ھەممىسىدە روزا تۇتۇپ، رامزانغا ئۇلاشتۇرغانلىقتۇر.

شەئبان ئېيىدا كۆپ روزا تۇتۇشنىڭ ھېكمىتى نېمە؟ دەپ سورالسا، بۇنىڭغا ھاپىز ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق جاۋاب بېرىدۇ: بۇ سوئالغا بېرىدىغان ئەڭ ياخشى جاۋاب، ئىمام نەسائىي ۋە ئىمام ئەبۇ داۋۇد بايان قىلغان، ئىمام ئىبنى خۇزەيمە سەھىھ دەپ قارىغان، ئۇسامە ئىبنى زەيد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستۇر.

ئۇسامە ئىبنى زەيد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: مەن پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن: ئى ئاللاھنىڭ ئەلچىسى! سىلە باشقا ئايلاردا شەئبان ئېيىدا روزا تۇتقاندەك روزا تۇتمايدىكەنلا؟ دەپ سورىسام، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام: ئۇ رەجەب بىلەن رامزاننىڭ ئارىسىدىكى بىر ئاي بولۇپ، كۆپچىلىك كىشىلەر بۇ ئاينىڭ پەزىلىتىدىن غاپىل قالىدۇ، بۇ ئايدا بەندىلەرنىڭ ئەمەللىرى ئاللاھ تائالانىڭ تەرىپىگە كۆتۈرۈلىدۇ، روزىدارلىق ھالىتىدە ئەمىلىمىنىڭ ئاللاھ تائالانىڭ تەرىپىگە كۆتۈرۈلىشىنى ياخشى كۆرىمەن دەيدۇ. [بۇ ھەدىسنى شەيخ ئەلبانى نەسائىينىڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمى 2221-نومۇرلۇق ھەدىسدە كەلتۈرگەن].

ھەممىدىن توغرىنى ئاللاھ بىلگۈچىدۇر.